

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1402/2018
21.12.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Радмиле Драгичевић-Дичић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због кривичног дела ометање правде из члана 336б став 2. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Радета Милутиновића и браниоца окривљеног ВВ, адвоката Зехлије Куртовића, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Сјеници К.бр.79/17 од 26.12.2017. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж.бр.24/18 од 05.10.2018. године, у седници већа одржаној дана 21.12.2018. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

І УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Радета Милутиновића, па се у односу на окривљене АА и ББ, а по службеној дужности и у односу на окривљеног ВВ, **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Сјеници К.бр.79/17 од 26.12.2017. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж.бр.24/18 од 05.10.2018. године, тако што Врховни касациони суд, на основу члана 422. тачка 2) Законика о кривичном поступку, према окривљенима АА, ББ и ВВ, са личним подацима као у списима предмета,

ОДБИЈА ОПТУЖБУ

да су дана 16.10.2012. године, у Камешници, у стању урачунљивости, способни да схвате значај својих дела и у могућности да управљају својим поступцима и са умишљајем, ометали и спречили судију у вршењу судијске функције у судском поступку у предмету П.бр.55/11 у коме су парничне странке, на тај начин што су приликом вршења судског увиђаја на лицу места од стране судије Ченгић Самире, са вештаком геометром Думић Будом, приликом идентификације спорне парцеле, мера и граница спорног земљишта, отпочели међусобно расправљање повишеним и претећим тоном и изазвали свађу, не прекидајући са

бучном међусобном расправом, увредама и претњама и поред упозорења судећег судије да прекину са таквим понашањем и да ће бити новчано кажњени, јер не може да одржи рочиште и изведе службену радњу, па је судија због њиховог понашања, међусобних претњи, гађања каменицама и опасности од физичког сукоба, морала да са вештаком и записничарем прекине службену радњу и напусти лице места, свесни забрањености својих дела, чија су извршења хтели,

- чиме би извршили по једно кривично дело ометање правде из члана 336б став 2. Кривичног законика.

Трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ као неблаговремен захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ВВ, адвоката Зехлије Куртовића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Сјеници К.бр.79/17 од 26.12.2017. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж.бр.24/18 од 05.10.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сјеници К.бр.79/17 од 26.12.2017. године окривљени АА, ББ и ВВ су оглашени кривим због извршења по једног кривичног дела ометање правде из члана 336б став 2. КЗ, те су им изречене условне осуде и то тако што су окривљенима АА и ББ утврђене казне затвора у трајању од по 8 (осам) месеци које се неће извршити уколико окривљени у року од 2 (две) године рачунајући од дана правноснажности пресуде не учине ново кривично дело, док је окривљеном ВВ утврђена казна затвора у трајању од 6 (шест) месеци која се неће извршити уколико окривљени у року од 2 (две) године рачунајући од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело, а окривљенима су истовремено изречене и новчане казне у одређеном износу од по 30.000,00 (тридесетхиљада) динара које су дужни уплатити буџету Републике Србије у року од 30 дана рачунајући од дана правноснажности пресуде, а уколико то не учине исте ће им бити замењене казнама затвора тако што ће се сваких започетих 1.000,00 динара заменити са по једним даном затвора.

Истом пресудом окривљени су обавезани да на име паушала плате суду износе од по 4.000,00 динара у року од 15 дана рачунајући од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару Кж.бр.24/18 од 05.10.2018. године одбијене су као неосноване жалбе браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Радета Милутиновића и браниоца окривљеног ВВ, адвоката Зехлије Куртовића, па је потврђена пресуда Основног суда у Сјеници К.бр.79/17 од 26.12.2017. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости су поднели:

- бранилац окривљених АА и ББ, адвокат Раде Милутиновић, због повреда закона из члана 1, члана 4. и члана 438. став 1. тачка 7) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд на основу члана 492. ЗКП преиначи правноснажне пресуде Основног суда у Сјеници К.бр.79/17 од 26.12.2017. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж.бр.24/18 од 05.10.2018. године, тако што ће окривљене АА и ББ ослободити од оптужбе за по једно кривично дело ометање правде из члана 336б став 2. КЗ;

- бранилац окривљеног ВВ, адвокат Зехлија Куртовић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 7) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд на основу члана 492. ЗКП преиначи пресуде Основног суда у Сјеници К.бр.79/17 од 26.12.2017. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж.бр.24/18 од 05.10.2018. године, тако што ће окривљеног ВВ ослободити од оптужбе за кривично дело ометање правде из члана 336б став 2. КЗ;

Врховни касациони суд је, након испитивања поднетих захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених у смислу одредби члана 487. ЗКП, доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Радета Милутиновића Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су поднети захтеви за заштиту законитости, па је након оцене навода изнетих у захтеву браниоца окривљених - адвоката Радета Милутиновића, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Радета Милутиновића је основан.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ВВ, адвоката Зехлије Куртовића је неблаговремен.

По налажењу Врховног касационог суда, основано бранилац окривљених АА и ББ у поднетом захтеву истиче да је доношењем побијане правноснажне пресуде, којом су окривљени оглашени кривим због кривичног дела ометање правде из члана 336б став 2. КЗ, повређено начело „ne bis in idem“ гарантовано чланом 4. ЗКП, из разлога јер се у конкретном случају ради о правноснажно пресуђеној ствари. Наиме, суд је окривљене у поновљеном поступку, након укидања раније првостепене пресуде у осуђујућем делу (кривично дело ометање правде из члана 336б став 2. КЗ), правноснажно огласио кривим и осудио за исте

радње, односно за исто поступање, за које је у том кривичном поступку према окривљенима претходно већ ранијом првостепеном пресудом правноснажно одбијена оптужба. Изнетим наводима захтева за заштиту законитости браниоца окривљених се, по налажењу Врховног касационог суда, правноснажне пресуде побијају због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Наиме, из списка предмета произилази да је оптужним предлогом Основног јавног тужиоца у Новом Пазару, Одељење у Сјеници КТО.бр.162/14(КТ 285/14) од 26.11.2014. године окривљенима АА и ББ стављено на терет извршење по једног кривичног дела насилничко понашање из члана 344. став 1. КЗ у стицају са по једним кривичним делом ометање правде из члана 336б став 2. КЗ и то тако да су дана 16.10.2012. године у Камешници, у стању урачунљивости, способни да схвате значај својих дела и у могућности да управљају својим поступцима и са умишљајем, дрским и безобзирним понашањем, вршењем насиља према другом, значајније угрозили спокојство грађана присутних на лицу места и теже реметили јавни ред и мир, тако што су, у судском поступку, у предмету П.бр.55/11 у коме су парничне странке, приликом вршења судског увиђаја на лицу места од стране судије Ченгић Самире са вештаком геометром Думић Будом, приликом идентификације спорне парцеле и мера и граница заузетог земљишта, отпочели међусобно расправљање и свађу повишеним и претећим тоном гурајући се, не прекидајући са бучном међусобном расправом, увредама и претњама и поред упозорења судећег судије да прекину са таквим понашањем и да ће бити новчано кажњени, јер не може да одржи рочиште и спроведе службену радњу, па је судија због њихове дрскости и безобзирности, претњи и увреда, морала да прекине суђење и са вештаком - геометром Думић Будом напусти лице места и када је са геометром кренула према службеном возилу, окривљени након међусобних псовки и претњи су узели каменице и почели да се међусобно гађају, а судија са записничарем и геометром службеним возилом се удаљила са лица места и тако ометали и спречили судију у вршењу судијске функције и вођењу судског поступка, свесни забрањености својих дела, чија су извршења и хтели.

На главном претресу одржаном дана 01.12.2016. године јавни тужилац је у завршној речи изменио поднети оптужни предлог и то тако што је из описа радњи окривљених изоставио наводе „дрским и безобзирним понашањем, вршењем насиља према другом, значајније угрозили спокојство грађана присутних на лицу места и теже реметили јавни ред и мир, тако што су у судском поступку“, те је одустао од оптужбе за кривично дело насилничко понашање из члана 344. став 1. КЗ, а остао је при оптужби за кривично дело ометање правде из члана 336б став 2. КЗ.

Пресудом Основног суда у Сјеници К.бр.180/2014 од 01.12.2016. године окривљени АА и ББ су оглашени кривим због извршења по једног кривичног дела

ометање правде из члана 336б став 2. КЗ, уз изостављање у чињеничном опису кривичног дела речи које је јавни тужилац изоставио из оптужног акта приликом вршења његове измене дана 01.12.2016. године, а које речи представљају елементе кривичног дела насилничко понашање из члана 344. КЗ, те су окривљенима изречене кривичне санкције како је то ближе означено у изреци те пресуде. Истом пресудом на основу одредбе члана 422. тачка 1) ЗКП према окривљенима је одбијена оптужба да су извршили кривично дело насилничко понашање из члана 344. став 2. КЗ, при чему је суд одбио оптужбу у целости како она гласи у оптужном акту јавног тужиоца КТО.бр.162/14(КТ 285/14) од 26.11.2014. године.

Дакле, из списка предмета произилази да је Основни суд у Сјеници пресудом К.бр.180/2014 од 01.12.2016. године према окривљенима фактички одбио оптужбу не само за кривичноправне радње које се правно квалификују као кривично дело насилничко понашање из члана 344. став 2. КЗ, већ и за кривичноправне радње које се правно квалификују као кривично дело ометање правде из члана 336б став 2. КЗ, односно суд је, иако је у изреци пресуде формалнозначио да одбија оптужбу за кривично дело насилничко понашање из члана 344. став 2. КЗ, фактички одбио оптужбу за све радње које су окривљенима стављене на терет првобитним оптужним актом јавног тужиоца.

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару Кж.бр.71/17 од 15.05.2017. године уважавањем, између осталог, жалби окривљених АА и ББ укинута је пресуда Основног суда у Сјеници К.бр.180/2014 од 01.12.2016. године у ставу првом изреке пресуде у којем су окривљени АА и ББ оглашени кривим због по једног кривичног дела ометање правде из члана 336б став 2. КЗ и предмет је у том делу враћен првостепеном суду на поновно одлучивање. У преосталом делу пресуде у ставу другом изреке којим је одбијена оптужба према окривљенима АА и ББ због кривичног дела насилничко понашање из члана 344. став 2. КЗ, а у односу на који део изреке нису изјављене жалбе, првостепена пресуда је остала неизмењена. Дакле, пресуда Основног суда у Сјеници К.бр.180/2014 од 01.12.2016. године у делу у којем је према окривљенима одбијена оптужба је постала правноснажна доношењем пресуде Вишег суда у Новом Пазару Кж.бр.71/17 од 15.05.2017. године.

Побијаном пресудом Основног суда у Сјеници К.бр.79/17 од 26.12.2017. године окривљени су оглашени кривим да су дана 16.10.2012. године, у Камешници, у стању урачунљивости, способни да схвате значај својих дела и у могућности да управљају својим поступцима и са умишљајем ометали и спречили судију у вршењу судијске функције у судском поступку у предмету П.бр.55/11 у коме су парничне странке, на начин како је описано у изреци првостепене пресуде и како је наведено у ставу I на страни 2 изреке ове пресуде Врховног касационог суда. Првостепена пресуда је постала правноснажна 05.10.2018. године када је потврђена пресудом Вишег суда у Новом Пазару Кж.бр.24/18.

Из чињеничног описа радњи кривичног дела ометање правде из члана 336б став 2. КЗ, због којег су окривљени побијаном правноснажном пресудом оглашени кривим и осуђени, произилази да одговара чињеничном опису кривичног дела за које је пресудом Основног суда у Сјеници К.бр.180/2014 од 01.12.2016. године претходно правноснажно одбијена оптужба према окривљенима. Ово, имајући у виду да се догађај описан у одбијајућем делу те пресуде и догађај описан у побијаној правноснажној пресуди односи на исте окривљене, те да се догађај догодио истог дана - 16.10.2012. године, у истом месту - у Камешници, при чему се догађај односи на исте радње окривљених, а које радње су описане и у изреци правноснажне пресуде и у изреци пресуде Основног суда у Сјеници К.бр.180/2014 од 01.12.2016. године у одбијајућем делу.

Дакле, како су, без обзира на различиту правну квалификацију кривичних дела, чињенице које су обухваћене изреком пресуде Основног суда у Сјеници К.бр.180/2014 од 01.12.2016. године у делу у којем је правноснажно одбијена оптужба према окривљенима исте у односу на чињенице које су обухваћене изреком побијане правноснажне пресуде којом су окривљени АА и ББ оглашени кривим, то се, по оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају има сматрати да се у оба случаја ради о истом делу.

Стога је, по оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају побијаним пресудама на штету окривљених учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Одредбом члана 4. став 1. ЗКП прописана је забрана поновног суђења у истој ствари, односно забрана гоњења лица за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен.

Поред тога, правна сигурност у казненом праву гарантована је и Уставом Републике Србије који у члану 34. став 4. прописује да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или поступак правноснажно обустављен, нити судска одлука може бити измењена на штету окривљеног у поступку по ванредном правном леку, а којим забранама подлеже и вођење поступка за неко друго кажњиво дело.

Такође, и одредба члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода прописује да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

Из наведених одредби јасно произилази да је забрањено кривично гоњење или суђење за кажњиво дело, уколико оно произилази из истих чињеница или чињеница које су у битном исте, а које су предмет дела које је већ правноснажно пресуђено.

Коначно, Европски суд за људска права је кроз одлуку Великог већа у предмету *Zolotukhin v. Russia* од 10.02.2009. године (број представке 14939/03) дефинитивно стао на становиште да су чињенице једини критеријум за оцену истоветности дела и да је метод примене чињеница као критеријума, у односу на метод правне квалификације, сигурнији за појединца, а и у пресудама Марести против Хрватске од 25.06.2009. године (број представке 55759/07), те Муслија против Босне и Херцеговине од 14.01.2014. године (број представке 32042/11), је примењиван чињенично утемељени приступ за разлику од приступа утемељеног на идентитету правних квалификација дела или идентитету заштићених добара.

Имајући у виду цитиране законске, уставне и конвенцијске одредбе, као и утврђене критеријуме и установљену праксу Европског суда за људска права, то је Врховни касациони суд нашао да се у конкретном случају очигледно ради о правноснажно пресуђеној ствари која трајно искључује кривично гоњење окривљених за кривично дело, те да су нижестепени судови били дужни да, правилном применом закона, према окривљенима на основу члана 422. тачка 2) ЗКП одбију оптужбу за по једно кривично дело ометање правде из члана 336б став 2. КЗ. Како првостепени и другостепени суд, супротно забрани гоњења и кажњавања за исто дело, то нису учинили, то је побијаним правноснажним пресудама на штету окривљених учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, односно повреда начела „*ne bis in idem*“ прописана чланом 4. ЗКП, а како се то основано истиче у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Радета Милутиновића.

Имајући у виду да против истог учиниоца за исто кривично дело није могуће водити два кривична поступка, то је Врховни касациони суд усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, те отклонио напред наведену повреду закона, тако што је према окривљенима АА и ББ, на основу члана 422. тачка 2) ЗКП, одбио оптужбу за по једно кривично дело ометање правде из члана 336б став 2. КЗ, за које су оптужени и правноснажно оглашени кривим, јер се у конкретном случају ради о ствари која је већ правноснажно пресуђена, те се сходно овој одлуци није упуштао у разматрање осталих истакнутих повреда у захтеву браниоца окривљених.

Како је одредбом члана 489. став 2. ЗКП предвиђено да ће Врховни касациони суд ако нађе да разлози због којих је донео одлуку у корист окривљеног постоје и за којег од саоптужених у погледу којег није поднет захтев за заштиту законитости, поступити по службеној дужности као да такав захтев постоји

(beneficium cohaesionis), то је Врховни касациони суд, поступајући по службеној дужности у смислу одредбе члана 489. став 2. ЗКП, преиначио побијане правноснажне пресуде и у односу на саокривљеног ВВ, налазећи да разлози због којих је донео одлуку у корист окривљених АА и ББ постоје и у односу на окривљеног ВВ чији је бранилац поднео неблаговремен захтев за заштиту законитости, те је и у односу на овог окривљеног применом одредбе члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП одлучио као у ставу I изреке ове пресуде.

На основу члана 265. став 1. ЗКП Врховни касациони суд је одлучио да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ВВ, адвоката Зехлије Куртовића је одбачен као неблаговремен.

Наиме, одредбом члана 487. став 1. тачка 1) ЗКП прописано је да ће Врховни касациони суд у седници већа решењем одбацили захтев за заштиту законитости, ако није поднет у року из члана 485. став 3. и 4. ЗКП.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП прописано је да због повреда тог законика (члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4.) учињених у првостепеном и поступку пред апелационим судом, окривљени може поднети захтев за заштиту законитости у року од 30 дана од дана када му је достављена правноснажна одлука, под условом да је против те одлуке користио редовни правни лек. Овај рок важи и рачуна се исто и за браниоца окривљеног, обзиром на одредбу члана 71. тачка 5) ЗКП, којом су права браниоца ограничена правима окривљеног.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, те чињеницу да је окривљеном ВВ, према повратници која се налази у списима предмета, пресуда Вишег суда у Новом Пазару Кж.бр.24/18 од 05.10.2018. године уредно достављена дана 26.10.2018. године, а да је његов бранилац - адвокат Зехлија Куртовић захтев за заштиту законитости поднео непосредно суду дана 28.11.2018. године, а што произилази из службеног печата Основног суда у Сјеници, дакле након протеча рока од 30 дана који је прописан одредбом члана 485. став 4. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ВВ, адвоката Зехлије Куртовића одбацио као неблаговремен, јер је исти поднет након законом прописаног рока.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Радета Милутиновића усвојио као основан и одлучио као у ставу I изреке ове пресуде, а по службеној дужности у смислу члана 489. став 2. ЗКП и у односу на окривљеног ВВ, док је захтев за заштиту законитости браниоца овог

окривљеног, адвоката Зехлије Куртовића на основу члана 487. став 1. тачка 1) ЗКП у вези члана 485. став 4. ЗКП одбацио као неблаговремен.

Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић